

KOLOZSVARI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Belső farkas-utca 78. sz. alatt gr. BAN FI-ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
 Ára évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.
 A „nyiltelek”-i cikkek sora után 20 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Közép-utca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kölozvár, február 7.

(D) Mint Pilatus a „credo”-ba, mi is beleke-rekedtünk Baricz ur azon polemiáskájába, melyet a „Gazetta” 5-dik számában a „Korunk” román-lap szemlése ellen intéz, s mire ez utóbbi köllőleg megfelelt. B. urtól tanultuk, hogy: „dum nihil habemus calamo ludimus.” Beszéljünk tehát, hisz a szót ingyen adják, habár a mai világban olykor keserve-sen meg kell fizetni azt. Azt írja B. ur, reánk tett vonatkozásában. „Nekünk románoknak három syno-nim példabeszédünk van: „A milyen a szent, olyan a főmjén. A milyen a fő, olyan a főveg. A milyen a jó nap, olyan a fogadj Istent. D. ur valóban de-rék és tanult férfi, a ki nagy becsületére válik nem-zetének, de neki főleg a románokra vonatkozólag, a kiket nagyon rosszul ismer, nyelvüket pedig se-hogysem, megvannak saját tücskei, saját rögeszméi, a melyeknek komoly czáfolatával vétek hogy valaki idejét veszítse.”

Elgondolkozánk Baricz ur ezen állításaira: val-jon mik lehetnek a mi tücskeink, mik a mi rögesz-méink a románok irányában?

Első talán az, hogy valamint nem hiszszük, mi-képp azon hinduk, kik most az angolok gyarmato-sai, s azon arabok, kik most a francziák afrikai gyarmatát képezik, valaha, ha az angol s franczia uralom megszűnik ott, joggal mondhasák magukat angoloknak és francziáknak: ugy nem hiszszük, hogy az oláhok azért, mert egykor Traján Erdélyig kiterjeszté a latinok uralkodását, joggal mondhasák magukat a románok utódainak, kik bejött katoná telepeiket egy szálal kivonták innen, midőn uralmuk megszűnt e haza felett. Nagyon hasztalannak tartjuk tehát az ily mesékre alapított jogvitákat, és azt hiszszük, nincs szükség többé a genealogiákra, min-den nemzet annyit ér, a mennyi jelenleg; az oláh nemzet dicsősége az, ha maga vívta ki jelentőségre önmagát, nem pedig a valódi, vagy mesélt ősök árnyai.

De másodsor, hogy ha hazánk felett a régi rómaiak átfutó uralkodása nyomosabb historiai jogot hagyott volna hátra, mint a hunoké, akkor azt hiszszük, hogy e historiai jogra hivatkozni egyedül Victor Emanuel királynak s a római pápának van joga, kik most a régi valódi római ős terület, s ős nem-zet egyenesebb maradékának uralkodói. Mig te-hát föl nem szólalnak a magyarok történelmi joga ellen, s fegyverrel meg nem hódítanak, mindaddig a Lajthától kezdve az Oltig a magyar királyság joga sérthetetlenül áll a régi latin hódítás joga ellenében; vagy ha a magyar királyság jogai ver-wir-kolódtak, akkor gyarmataivá váltunk az e század elején alakult osztrák császárságnak.

A románokra nézve tehát a mi tücskünk az, hogy mindaddig, mig Victor Emanuel király a régi Traján birodalmát helyre nem állítja, hasztalanul hánytorgatják Róma jogait; itt csak két jog létez-hetik: vagy a magyar királyság alkotmányos, vagy az osztrák császárság hódítási joga; ennél fogva a románoknak vagy a magyarokkal társult alkotmá-nyos nemzetnek kell lenniök, vagy velök együtt meghódított népeknek. — Sorsunk elválaszthatlan.

Ha e tücskünk miatt azt vártuk egykor, hogy a románok vezetői saját nemzeti jóllétük felfogásából alkotmányos nehéz harcunk alatt velünk tartanak, igaza van Baricz urnak, hogy nem ismertük őket.

Második tücskünk talán az, hogy miután tör-vényhozásunk a jogegyenlőséget nemzet- és vallás-különbség nélkül kimondotta, helytelen dolog a ro-mánok részéről nemzetiségi külön jogokra törekedni, mert minden külön jog, kiváltság, a minék kora le-járt, és nem tudnak oly külön jogot kigondolni, miáltal a testvér nemzetek, vagy az egyéneknek a nemzetekéhez szintén hasonlólag szent jogát ne sért-sék. E részben önök irányunkban végtelenül igaz-ságtalanok. Önök azt követelik, hogy legyen oláh nemzeti gyűlésök; de e gyűlés minő országterület sorsa fölött határozhat? Mutassanak ki csak tíz négyszög mértföldet, melyet nem együtt birtokol a románnal a magyar, vagy a szász? Éppen most a „Concordia” egyik írója azt mondja, hogy az oláh-

nak lehet nemzeti gyűlése, de a székelynek nem, mert ennek ott az országgyűlés. Igazságos tan-e ez? Van-e a székelynek külön országgyűlése, s nem éppen ugy választ azon gyűlésbe a román, mint a székely, kiki saját törvényhatóságába? Önök külön területet, önök külön fejszám szerinti jogosztalékot kívánnak, mintha az együtt látó népeket szét le-hetne költöztetni, és mintha a p. g. ári szabadságot, mint a szalonát föl-lehne darabolni s egyenlő sulyban szétmérni. Nem sokkal jobb volna, ha a proportio és területek vitatása és igazságtalan eszméje helyett, oly alkotmányos alapjogok kiküzdésén fáradoznának, melyek minden nemzetiség s minden vallásfelekezett szabad fejlődését biztosítsák, mit min-denki képessége szerint élvezhet, mint tudójához ké-pest a léget? E téren nem volnának tücskeink. El-intézhetnők jól, hogy a népesség és adó arányához képpent hogyan részesüljenek egyik s másik nemzet akadémiaja, közönszintézetei, tudományos, gazdá-szati, ipar egyletei, irodalma, színháza a közki-rályság pénzbeli gyámlatásában; elintézhetnők, hogy a közös államnyelv csak gyökere legyen az ügyvi-telnek, melyből minden nemzetiséghez saját nemzeti nyelvének ágazzék szét az intézkedés. Fentarthatnók a közös országgyűlésre összegyűlt képviselők jogául azon nemzeti gyűlések jogát, mely Erdély ország-gyűlésein divatozott, és e nemzeti gyűlések hatá-s-körét igen szépen formulázhatni, miután az oly alap-jogok megváltoztatása, melyen egyes nemzetiségek fejlődése feneklik, nem lehet a többség elhatározása alá rendelve, s ily kérdéseknél már értetűvé válik Sipotariu urnak azon axiomája, hogy az egyén szá-vának annyi nyomatéka van, a mennyit képvisel.

Harmadik tücskünk talán az, hogy ha a jog-egyenlőség alapjától irtóznak a románok s nemzeti-ségi proportioikat is keresnek, ezen óhajtsanak bizo-nyos illetékességi garantiáknál kellene határozódniok, s alkotmányos jogalapjaira fektetve lenniök. Értemök például, ha azt mondanák: Erdély régen három te-rületből állott, két terület u. m. a királyföld és a megyék közös birtok a románokkal, a királyföldön egyenjogu helyhatósági nyelv a román és német, a magyar megyéken a román és magyar, tehát e nyel-vek minden tisztviselőnek e területeken köteles nyel-vei. Értenök azt is ha azt mondanák: birtokunk e területen közös, kívánunk közös igazságszolgálat-sát, s a bíróságoknál e czélból egyenlő létszámot ezen területeken; sőt kívánjuk, miután a fundus regius bir, birjon a megye is, birjon a székelyföld is egy-egy külön királyi táblát, és a két előbbin feledességgel illesse a román stb. Mindezek a kormány-felelősség és az egyéni jog eszméivel nem igen egyező fogalmak ugyan, de analógia van a multban, a vallások régi jogainál, és mi bár nem öröndhet-nénk azon, ha ily túlélt intézvényt kellene átvín-nünk reformjaink közé, mégis legalább a czélt és ürügyet értenők, s a kívánatot a legitim multból némileg indokolva látnók. Mindenesetre azonban azt hiszszük, hogy minden neme a nemzetiségi elkülö-nítésnek, a socialis téren boszulja meg magát, mi-után fejlett államban szintén legutolsó életmód az, mit a hivatalviselés nyújt, nálunk pedig az életmód és anyagi jóllét nagyobb alapjait éppen nem a ro-mán elem bírja, s anyagi jóllétének romlására tör-ténik az, ha egymástól elkülönítjük magunkat. Erdély egykor gyárak, ipar és kereskedelem hazája lehet, s ha nagyon körvonalozzuk a nemzetiségi külön érdekeket, mindenik nemzet tagja külön lesz — egy keresett elfoglaltság miatt — arra utalva, hogy kizárólag saját képességeiben s alapjaiban keresse jólléte forrá-sát. A fenebbi okokból a mostani politikai machina-tiók megfontolásával méltó tücskeink lehetnek az iránt, hogy a román nem egyenjoguságot, hanem suprematiát, tulsulyt akar követelni; mert hisz, ha egyenjoguságot akarna, azt jogilag bírja már, mi-után külön nemzeti jogunk nekünk sincsen, s éppen csak annyi joggal birunk, mint ők.

Ily nemü számos elmondott eszménket mond-hatja B. ur tücsköknek; ámde a jog, igazság, tör-ténelem, önfentartásunk iránti ösztönünkkel együtt támogat; azonban, ha ezen eszméket Baricz ur tücs-

köknek nevezi, verje ki azokat fejükből alapos el-lenokokkal.

Ha igaz, a mit Baricz ur állit, hogy mi derék és tanult férfiak vagyunk, midőn e megtisztelő elis-merését nagy köszönettel vesszük, engedje Baricz ur, hogy ebből némely következtetést vonjunk.

Ha figyelemmel kísérté — a miben nem két-kedünk — a birodalmi és európai irodalmat, elis-merve láthatja, hogy a magyar politikai képességek az európai legmiveltebb népek színvonalán állanak; ön azt mondja rólunk, hogy nemzetünknek nagy becsületére válunk; elismerjük, hogy nagyon sokra méltatott minket Baricz ur, mert ugyan mit érez-hetünk magunkról azon nemzet kebelében, mely csak korunkban is egy Széchenyit, egy Deákot, Eötvöst, Apponyit, Desseffyit, Kossuthot mondott és részben mond magának? De ha mi nemzetünk ily fényes képességeinek árnyékában ama méltatást csak vala-mennyire is megérdemeljük, mivel Baricz ur meg-tisztelt, akkor a szellemi befolyásnak magasabb szín-vonalán állunk, hogy sem idejét vesztene azáltal Baricz ur, ha tücskeinket és rögeszméinket komoly czáfolataira méltatná. Hisz B. ur egy néhány román közmondatot idéz. Egyik ez: „a milyen a szent-olyan a főmjén.” Ha tehát minket tanult férfiaknak mond feleljen nekünk okokkal; a másik mondat ez: „a milyen a fő, olyan a főveg”; tehát ha B. ur fe-jünket nem mondja üresnek, ne kíváncson arra csör-gő sipkát tenni, mint a hogy egy élezcikkében a minap megkísérté; azt mondja a harmadik közmon-dat: „a milyen a jó nap, olyan a fogadj Istent”; mi mindig nyíltan és őszintén mondottuk a jó napot, B. ur csak egyszer mondott fogadj Istent; a földhitel-intézet kérdésében, melyben érdemes hazánkia G. J. *) eszméit velősen támogatá. Bizonyos lehet benne B. ur, hogy reá kiválólag figyelmeztünk, és a mennyire lehet igyekeztünk B. urat megérteni, mint a ki min-dig becsülettel harczolt nemzete érdekében, s ha né-zeteink nem is egyeznek, mi nagyra becsüljük min-dig azon embert, kit nem a hivatalokoni kapkodás, nem a nehéz küzdelemnek saját érdekébeni kizsák-mányolása, hanem független meggyőződés s nem-zetének jobb sorsa iránti buzgalom vezérelt.

A muzeum-egylet közgyűlése.

A mint olvasóink emlékeznek, a mult novemberi köz-gyűlésen a muzeum-egyleti igazgatóság kérdése egy ez év februárja 7-én tartandó közgyűlésre balasztott ellátás vé-gétt. Ez idő közben, magány körökben e kérdés több-ször szolgált vitatkozások s észrevételek tárgyául, s az eb-ben felmerült ellenkező nézetek hatása tükrözi vissza magát az elnöki beszédében is a nélkül, hogy — a mi méltó örö-münkre szolgált — a közgyűlésen az előaggodalmok legke-vésbé igazolva lettek volna, minthogy a gyűlés napjáig már a fenforgó nézetkülönbségek ki voltak egyenlítve.

Az elnök dr. Szabó József ur megnyitó beszéde itt következik:

Tisztelt közgyűlés, uraim!

Üdvözlöm önöket, üdvözlöm lelkeimnek hazafias érzel-mével; üdvözlöm, mert daczára a még mindig tikkasztó légnak, magasan látom a hazafiság tüztét lobogni azon lelke-szeken, kiket ma, alig egy pár hó lefolyta alatt, másod-szor látok összesseregelve a végett, hogy nemzeti legifjabb intézetünknek, melyből a hazai tudományosság alapkövét reméljük kifejlődni, további ápolásáról, neveléséről, jövőjéről gondoskodjanak.

Mi szeretjük ezt a zsenge intézetet, mint saját gyer-mekünket, kit az örök gondviselés a legmostohább időben bús nemzetünknek vigasztalására küldött; szeretjük már azért is, mert az ő születésével jelek mutatkoztak ott a felső re-giókban, valamint itt alatt is saját földünkön, oly jelek, melyek feljogosítottak minket a legvérmesebb reményeket kötni az ő, a mi jövőnkhez. Midőn remény nélkül megder-medve állánk szép hazánk bús terén, vajlon nem muzeumunk születése hozá e néktünk onnan fölülről a reményt ébresztő legelső harmatot? vajlon nem az ő születése vala-e itt alatt az első villám, mely nemzetünket a dermedtségből fölrázta, neki a magában bizalmat visszaadta és pangásból cselekvés mezejére indította?

A legutolsó időben ugy látszik, mintha egy fontos kés-dés fölmerülése próbára akarná tenni ezt a szeretetet, de bizom nemzetünk jó geniusában, mely a megpróbáltatásnak jelfolyt éveiben nemzetünkben az egyetértés, az összetartás lelket oly dicsően megtartá, bizom ebben a geniusban, hogy

*) Éppen most értesülünk, hogy a kormányzó elnöki végeldöntés folytán tisztelt hazánkia az irodalom teréni közremunkálástól jövőre ültet elakarra.

ez a kérdés is az általános o ly szükségesnek elismert egyetértés világánál fog megoldódni.

Felmerült vala t. i. utolsó közgyűlésünkben a muzeum örök s az ezek fölött örökös bási igazgatóság kérdése, valamint az ezekre lehető legalkalmasabb egyének beállítására is, mely kérdés, hogy netalán valamely elhírtelenkedett rögtönzés, hanem a legértebb megfontolás után eszközölt egyetértés által oldassék meg, ugyanazon közgyűlés a méltóságának legmagasabbra fokozott példáját adá, midőn a meg nem jeleutak kedvéért felfüggesztve elhatározó jogát, a kérdést megoldás végett egy külön csak e célra összehívott közgyűlésnek adá által.

Es most uraim, midőn a maga teljes jogában álló közgyűlés, az akkor fözlaklatva volt indulatok dacára is, képes volt inkább saját jogát megszorítani, mint az egyetértés csak lehető megháborítására is utat nyitani, most mondom, megbocsáthatom-e én magamnak, ha biztosan nem reményleném, hogy az éret megfontolás még bizonyosabban fenfogja tartani az egyetértést?

Mi szeretjük most fejlődő intézetünket, de nem úgy, mint valamely szép de kaczer nő, hol a szerelmet folytonosan keseríti a féltékenység; mi úgy szeretjük, mint a hogy szeretik gyermeküket a szülők, kik annak örvendnek, ha gyermeküket az egész világtól szeretetűn látják.

Mi tudjuk, hogy minden ország és minden testület, le a legkisebb bázisig, mely magában meghasonlik, elpusztul; mi tudjuk, hogy nemzetünknek minden gyászemléke a meghasonlásnak szüleménye. Nem uraim, mi akkor, midőn zsenge intézetünk jövőjének biztosításáról akarunk gondoskodni, mi a fölött, hogy ki szereti jobban, ki eszközöl észszerűbben javát a keletkező intézetnek, nem versengeni akarunk, hanem versenyre fogunk abban, hogy ki tegyen többet a cselekvés, az önfeláldozás, a magán érdek megtagadás mezején intézetünkért.

Egy kedves gyermek születése kibékíté már számtalanszor az egymásközt meghasonlott házasségeket, és ha talán nem is az egymáshoz szívélyes vonzalom, de gyermekek szent ügye képes volt köztük létre hozni az összetartás azon nemét, melyet gyermekek jóllétének biztosítására elkerülhetlenül szükségesnek ismertek.

Nem de uraim mi is az előttünk függő kérdés megoldásában csak nemzeti intézetünk valódi érdekét fogjuk szemlélteni előtt tartani? zsenge intézetünk egyedüli érdekének pedig csak azt ismerjük, hogy legyenek az ő gyűjteményeinek olyan kezelői, olyan őrök, kik az illető tudományokban mély jártasságuknak, készsége nem vonható szakavatottságuknak, azok iránti szenvedélyes buzgalomuknak hazánkban legtöbb jeleit adták.

Sympathia és antipathia az észélyesség szótárában nem fordul elő, hanem két olyan csalfa üveg, melyek az azokon átnéző szemet mindenkor tévútra vezetik. Nekünk szemlélve nem kell, mi tisztán akarunk látni és nemzeti intézetünk szent ügyében az ő érdekének tiszta felfogásával eljárni.

Ez az én hitem s ezen hitben, az előttünk függő kérdésnek a közérdek teljes mérvben kielégítő megoldását remélve, ezennel megnyitom a tanácskozást.

E beszéd után a titkár felolvassa az igazgatóság kér-

désében a választmány ajánlatát, mely a mint olvasóink emlékeznek abból állott, hogy a mostani muzeum-ör, ki egy-szersmind ideiglenes igazgató volt, véglegesen állíttassék be igazgatói hivatalába. Előadja titkár a kérdésben az utóbbi gyűlés határozatát, s a muzeum-örnek lemondási nyilatkozatát.

Erre a tárgyalás kezdetét veszi, egyik alapítótág fel-feljelve, hogy az egyet pénzügyeiről nem engedik az igazgatói állomás beállítását, s habár az egyet tagjai a mostani örök irodalmi érdemeit, valamint kitűnő egyéni jellemét annyira méltányolják, hogy kérdésen kívül legörömebb őt látnak ez intézet renes igazgatójának, miután az anyagi akadályokat az intézet le nem küzdheti, a szólnak az e kérdés körüli magán véleményekből kivont nézete az, hogy az igazgatói teendőkkel továbbra is ez intézet köztisztviselőiben álló őrre megbízandó s ehhez képpent indítványozza felszólítatni t. Brassai Sámuel urat, hogy további bazafias szolgálatait ez intézet irányában ne szüntesse meg, s mint „a természeti tárlat őrre, az igazgatói teendőkkel megbízva” adozza továbbra is hasznos munkásságát e fontos hazai intézetnek.

Id. gróf Teleki Domokos ezen indítványt elfogadva egy-szersmind kifejezetni kívánja a muzeum jelenlegi őrje iránt, az egyet ösztönözni bizalmát és méltánylatát.

Mire a jegyzőkönyv fogalmazva lön s ezen némi feszültséget keltett úgy a legszebb egyetértéssel lön ellátva.

Az igazgató-választmány megbízván arra, hogy a közgyűlés ezen határozatáról az igazgatói teendőkkel megbízott muzeum-ör urat értesítse, a titkár a választmány további indítványát adja elő.

A mult gyűlésen indítványozta volt a választmány, hogy 500 forint díj mellett egy segéd állomás létesíttessék az őri állomás mellé; most ez indítványát visszavéve, a fenirt rendelkezhető összeget követhetözleg ajánlja felosztani: 300 forint fizetéssel állíttassék be egy madártörő állomás, mire az egyetnek nagy szüksége van; továbbá a kertész eddigi fizetése 100 forinttal felebb emeltessék, s a felit maradt 100 forint csatoltassék a természeti tárgyak gyűjtésére rendelt összeghez, hogy a választmány az ezen tár gyarapítására szükséges utasításokat megtehesse. Legvégül gr. Teleki Domokos ur a Pálfi János által hagyományozott kismődi jóság sorsa iránt intézet kérdést, melynek érdekében a „Korunk”-ban többek által felszólalás történt, mire a titkár az említett birtok felhatalmazottja s gondnoka irataiból igazolta, hogy a jóság rossz kezelése nem az egyetlet terhel, mert a birtok bírói zár alatt van, miután még nem sikerült ezen birtok feletti per bevezeteni vagy megszüntetni. Ezzel az elnök a gyűlést bezárta.

Zilah, február 28.

T. szerkesztő ur! Az 1863-ik évben első soraim becses lapja basábjain. Minthogy az új év már jó formán elmúlt, a jókívánás elkésett. Nem is cifrázom én jókívánatomat, csak adja az Isten, hogy a „Közöny” minden olvasója egy-szersmind praenumera s is legyen.

A helybeli gymnasiumban a közvizsgák most folynak (26-án kezdődött el). Ez alkalommal nem mellőzöm az isko-

lának az 1855-i és jelen állapota közt egy kis párhuzamot húzni. 55-ben volt V gymnasium osztály s az elemi osztályok 2 renes, 1 tiszt. tanár, 3 segédtanár, 3 elemi tanító összesen 9, mintegy 150 növendék. Jelenleg van 5 tanári tanszék (egy megválasztott tanár még nem foglalta el tanszékét), 2 tiszt. tanár, 8 tanító, VI gymnasialis osztály, III. bölcsészeti, s az elemi osztályok, s mintegy 249 növendék. Anyagi tekintetben is tetemesen javult az említett évtől fogva az iskola állapota. Es ezen jelentékeny baladást nagyrészt a környék birtokosságának bazafiai áldozata eszközölte.

Jan. 22-én egy csinos kis bál rendeztetett a kaszinó javára. Teméntelen bál van, az ember csak győzze táncolni; úgy látszik, hogy a tavalyit is az idén akarják kitáncolni. Annyi igaz, hogy nincs mit busulunk, mert legalább lsten szép napját (ha néha-néha ki süt) békességben láthatjuk, ha már úgy, nem haborgatnak.

A mult heteken végezte el a sorozó vegyes bizottmány a teendőit, azaz mentett fel a kiket akart, vagyis inkább a kik felmentendők voltak; már most minden elomunkálát el van végezve a sorozásra, csak a sorshúzás van hátra.

A rögtönítélőbíró ság az egész megyében ki volt hirtelve még karácson előtt. Nemkülönben Zilahvárosának is megengedte a helytartó tanács a város kérelme következtében a rögtönbíró ságot egy évig tartó időre a rablók, a rablógilykosok és gyújtogatók ellen; eféle esetek azonban itt nem történtek, hanem valaki azt a birt költötte, hogy Patkó a Magurán (Somlyó mellett) él és uralkodik. Az előreval gondoskodás mindenesetre dicseretes, nagyon örvendének, ha az utczavezékre kifüggesztett fatáblák elélnék azon hatásukat, hogy mindennemű büntények, mi kevesebbszer forduljanak elő.

Közelebből Somlyón műkedvelői előadás volt. Krasznán pedig 31-én bál fog tartatni.

A megyéről annyit tudok, hogy az árvabírói hivatal eltöröltetett, bizonyosban gazdálkodási tekintetből, és az igatatói hivatal betöltetett.

Bizonyosan olvasta ön szerkesztő ur azt a sajtáságos vártelki adóexecutiot a „M. Sajtó”-ban; mennyi keserű humor van ez esetben. A szegény nép, ha látja a katona mundort, ad csak kérti kell, legyen az éjjel vagy nappal.

S. Sz.-Gy. Örgy. január 26.

Tisztelt szerkesztő ur! Volt nekünk egy tudomány. és tiszta jellemben kitűnő derék tanárunk, ki a többek között keserű tapasztalataiból ez egyet mindnyájunknak gyakran ajánlá: ne dicserjete senkit, bár minő magas érdemmel is birjon, lángbuzgalommal, mert a világnak az emberek földi szerencseje fölött rendelkezni akaró része a dicserő tárgyat mindig gyűlölettel tekintti, a dicserőt pedig üldöző fegyverével támadja meg. Azonban, mint a meg nem nevezett s a nemzet kimondhatlan vesztésére korán hunyt páratlan gyöngéd nevelő, széplelkű tanár ajánlata dacára, természetlani remek előadásain a közjólét felvirágzásáért életük s világi becsületükkel áldozó egyéneket, mint illik, szerényen, méltó dicseretekkel halmozá: úgy mi is szerényen bátorságot veszünk magunknak, nem halmozni el tulságos dicserettel, de

hogy e két szívben a kölcsönös hajlam megfogamozott.

Es valóban miután a táncnak vége volt is, Ozdy Vilmos bármennyire szokott volt a salondéletben, s bármennyire tudta azt, hogy ott az egyén a társaság és kirívó megkülönböztetéseket tennie nem szabad: elefedkezett erről is Izidora iránti hó elragadtatásában, s egész lelkével csingított a hölgy minden mozdulatán, megelőzni igyekezett minden kíváncsát. Lelke egészen vele foglalkozott.

Izidora szívében egy új nemű érzelm keletkezett. Az emlékeztet ködfátyolán megjelen ugyan előtte egy halvány nemes fiatal alakja, a mint ösytja sirja előtt térdelve lelkes tekintetű reá vetette; de reá gondolt Gáborra, hogyan maradt ő el a táncestélyről Aranka kedvéért, hogyan tette ki őt a megszégyenítésnek, ki iránta annyi szeretettel viseltetett? Bájós kezdett álom volt az egész, szomorú, kétségbeeső végjelennel, melyből remegve riadtott föl; de fölbredésekor egy szép és nemes kedélyű ifjú karjai közt lelő magát. Ha egy fiatal hölgy lélekvilágába bepillantunk, nem mondhatjuk Izidorát csapodárnak az által, ha Vilmos irányában a bala, szeretet és becsülés őt mélyebb rokonszenvre ragadta. Egy nagy titkát tudta Vilmos, egy nagy megszégyenítését, melyből éppen ő ragadta ki. Már ez maga okul szolgálhatott a bensőbb bizalomra és ragaszkodásra. Gondoljuk ide, hogy megszégyenítésének bosszus érzete előtt mennyire letörpülhetett e perezekben Zováthy Gábor, ki nem csak azzal vétekezett, hogy a szintoly szép, de mindenesetre sokkal gazdagabb Aranka körében elefedte az ősi sirná a kis „nefelejt”-re tett hó ígérte; de elefedkezett a lovagiasság szabályairól is, a mit egy művelt férfinak soha és semmi esetre felednie nem szabad. Érezte Izidora, hogy Gábor nem salonképes és lelkében előítélet kezdett fejlődni azon boldog falusi élet iránt, mely annyi ábránddal volt összekötve s kezdé érzeni a különbséget, a csendélet természetessége s a nagy világ fénykörének lovagias szokásai között. Egyzóval úgy emléks előtte, hogy mindinkább kezd érteni nagynénjét.

(Folytatjuk.)

TÁRCZA.

AZ

ÉSZAKI FÉNY.

(Folytatás.)

— Kedves rokonodat Zováthyt sem látam még — szolt gróf Csilláriné gróf Hallaynéhoz.

— Nem vagyok vele ismeretségben — szolt Hallayné — s így elmaradása okát sem sejtetem.

— Derék fiatal ember! Igen sajnálom, ha valami balkörülmény gátolta — szolt gróf Csilláriné.

A tánc megkezdődött, sok szem csüngött a társas vigalmak új tagján. Izidora szépen táncolt, s magaviseletét általában kellemteljesnek ítélték.

A zene elnémult.

Vilmos visszavezetve Izidorát a salonba, nagy érdektséggel időzött vele. Mig a hölgy perezenként nyugtalanabb lön.

— Ki lesz nagysád táncosa az első négyesben. Ugy emlékszem Zováthy birta e szerencsét? — szolt Vilmos.

— Vele ígérkeztem. De ő megfoghatatlan még mind késik, és én szerfőzött kezdek aggódni.

— Teljességgel nem értem ezt. Ez megfoghatatlan, későn érkeztem az este s ma nem találkoztam vele. Mi gátolhatja őt? — szolt feltűnő nyugtalansággal Vilmos.

E perezen Hallay Benczi lépett az időző párhoz.

— Rászedett nővéred — szolt Vilmoshoz. A cotillionban rendesen szoktam táncolni, s mára őt kértem fel, és ő nem jön.

— Irt nekem, hogy mentsem ki táncosai előtt, és téged nem találalak — szolt Vilmos.

— Én náluk voltam. Anyádnak kissé feje fáj. Aranka Zováthy Gáborral időz, s azon kedélyes megjegyzést tette nekem, hogy egymás kedvéért maradtak hon?

— Zováthy Gábor ott van? — szolt felháborodva Vilmos — mialatt Izidora elhalványult s az ájuláshoz közeledett.

Azon perezen a zenekar jelt adott a francziára.

Izidora egész lényre remegett. Mekkora meggyalázás, egy most kilépő hölgynek ne legyen első táncosa és Gábor süsse reá e szégyent, és Aranka kedvéért. E hir inkább igazolta mindennél Gábor hűtlenségét, s Aranka iránti mindent feláldozó szerelmét. De mi lesz most belőlem? gondola a hölgy felháborítva Hallay hirt által. Tudta ugyan, hogy ő végesetben Hallay Benczivel táncolhat, minthogy ő csak a cotillionra hitt föl táncosnét. A gróf azonban már korosoeska legény volt s rendesen bárendezői szerepet vivén, ő csak szükség esetében és kisegítő táncosnét szokott lenni. És e kálitás éppen nem hizeleghetett első fölléptekor Izidorának. Ezt a lovagias Ozdy is egy pere alatt belátta.

— Szaladnék Gábor után, de már késő — szolt nagy zavarral Ozdy. Kedves Benczim nekem nincs táncosnéd nemde?

— A bálfelügyelő nem érkezik végig táncolni veletek — szolt Hallay.

— De Izidora első táncosa nincs itt. Kérlek fogadd el táncosnőmet. Unokahugom Betti. Ah jöjj, jöjj. Én felfogom kérni őt s bizalmasabban vagyok vele, hogyszem feltudásától tartanék. Ő tudja, hogy Izidora most lépik ki legelőbb, s ő nagyságát lelkéből szereti. Kedves nagysád megnyerem?

— Köszönöm! — szolt Izidora — ki előtt egy rémlék, hogy a derék Vilmos egy feneketlen örvényből igyekszik kiragadni őt.

Vilmos Benczivel kisiettek, s azon pillanatban gróf Hallayné rohant Izidorához.

— Mit mivelsz? — szolt halk bosszus hangon — egy semmiháznak aadt első táncodat, nem gondolva meg, hogy a ló nem ért a miatyánkhoz. Mi lesz most belőled.

— Ah nemem! dorgálj, feddj, nem vedhetem magam. Ha Ozdy meg nem ment, meg vagyok semmisítve — szolt felájultan Izidora.

— Compromissioha hozta e lovagias ifjat is, hogyan segít rajtad, hogyan sérti meg táncosnédját?

— Ne szinezd irtóztos helyzetemet. Érzem egész súlyát — szolt kétségbeesetten a hölgy.

— Mindjárt kezdik — kezdé gróf Hallayné.

Ozdy Vilmos azon perezen lépett be, s karját nyújtá a szorongó hölgynek. A habok közt fúldokló érzé a mentő kezét. Forró érzelmek esmpálykózt a kétségbeesésből kiragadott hölgy Vilmos karjaira. Az ifjú érzé e szorító karok delejes forróságát, s izgató remegését. Oly elragadtatást érzé, hogy a mint az ajtón kihaltak, mindentől észrevétlenül és villám gyorsasággal forró eseköt ejte a hölgy keztyűire. És ki vádolhatja Izidorát, ha e szédületes szempillantásban neki ez vissza nem tetszett? Gábor, kivel különben sem volt valamely határozottabb viszonya, nem csak elefedte más hölgy kedvéért, de kész vala a legnagyobb megszégyenítésnek tenni ki őt, a mi csak érhet egy boldog sorsu hölgyet élte napjaiban t. i. táncosnét nélkül hagyni a legelső franczia-négyesben.

A hölgy felingerült kedélye a pártoló végzet elégtételét érzé e szempillantásokban, midőn az ifjúság legkitűnőbb tagja elragadtatással jött segélyére, feláldozá érette felkért táncosnőjét.

— Ah Vilmos! ő a lovag s ő tud igazán szeretni, becsülni egy nőt! Gondola Izidora s a perezek zavarában egy mentő szótát sem érzé Zováthy mellett. Eltörpült a salonférfi előtt a falusi gavallér. Lelkének ezen kiragadtatása a megszégyenülés örvényéből öröme, boldogságérzetre hangolá a hölgy minden érzékét s hó vonszalmat ébresztett azon szép és lovagias fiatal iránt, ki mindez örömeztetnek okozója volt. E lelki elragadtatás kétszerezte a szép gyermek báját, és táncza s vidámsága mindenkit megragadott.

Sofie lelki elégtétellel nézett unokaöcsésére és areza feltűnően tükröz vissza azon örömet, melyet egyik főcéljának elérése miatt érzett. Gáborral meggyalázni, semmivé tenni Izidora előtt s ennek hajlamát Ozdy irányában felsekcenteni, két légy volt egy csapással; és ez nekie teljesleg sikerült.

Látta Izidorát égő arczezal csüngeni Vilmos minden szaván, látta a kedvelt fiatal észrevehető lelkesedését szép táncosnője iránt, ismerte ő a keletkező szerelem nemajátékát, meg tudta mérni minden mozzanat, minden tekintet, minden kéz- és karfogás horderejét. Nem volt semmi kétség előtte,

mélto kegyelettel említeni fel a Rikán belüli székelő nemzet törekvő szellemét, a nevelés terén. De a Rikán belüli székelő helységek között S. Sz. Györgyöt emeljük ki, mely az egész Háromszékért érdeklő tanítás és nevelés ügyében a kezdeményezés dícsőségét a bajok mielőbbi orvoslása tekintetéből kifolyólag másnak nem engedé.

Köznevelés, miképp S. Sz. Györgynek főnöke, koronként növekedő gymnasiuma vagyon. Tudjuk azt is, hogy társalmi körökben, hol a társalgó egyrésze szellemes, a más meg szellemgazdag, ott erélyes és tüdővő társalgást várni soha sem lehet.

Ez eszmét átérve és átérve a szellemélet mezején csaknem óriási léptekkel haladó S. Sz. György, hogy a múltban kellő arányt töltesse fel, egy leánynevelde létrehozásán kezd gondolkodni. A nemes gondolat ténynyé kezdett válni...

Tegnap ültek meg a leánynevelde szilárd megalapításának szülemöl, lélekderítő ünnepét; az ember második teremtesének nagyszerű, főnséges ünnepét. Pál napján esp. nt. G. D. F. ur ezen alapigék nyomán: 1. Tim. 5, 8. „A ki az övéiről nem gondoskodik, az a hitet elhagyta és alábbvaló lett a hitetlennél” kora, és mint észrevehetők, betegség daczára érdekes és buzgó egyházi beszédet tartott népes gyűlést előtt a ref. egyházban. Azután a helybeli virágzó gym. egyik fardhatlan, egyházas szellemű, a szó legszigorubb értelmében lángbuzgalom tanítója: Szakács József tartalomgazdag jeles beszédében, a hű feleség, jó anya, jeles gazdasszony és vallásos nő magas szellemét szakértőleg fejtegette; helyesen állítván a sok jó között, miképp nem elég a csendes és boldog családi életre nézve a nő kellő műveltsége; főtényező arra nézve a vallásosságon kívül mindenkifőlőtt a házassággal szoros kapcsolatban álló jó gazdasszony, melynek titka: először a rend, másodszor a rend s harmadszor is a rend. Itt a rendtelenség, s annak szomorú következményeiről azért nem akart bővebben értekezni, mert mint megjegyzé: „ünnep van, s nem akarom senkinek ünnepi örömet zavarni.” A beszédnek közben a gym. belüli dalárda három ízben produkálta magát; harmadszor a beszéd végzetével a Hymnus újabb dallamát annyira olvadékonnyan és lelkesen éneklék, hogy a felekezet különbség nélkül begyűlt nagyszámú hallgatóság megvárta annak ismétlését; s harmadszor is megvárta volna, de az énekvezér orgonajátékával mondá: „Íte jam missa est.”

Nemzetünk egyik nagy prófétája mondja: „Neked élni kell oh hon! A hon haza, melynek lelkes polgárai nőnevelésről gondoskodnak: nem vesztet el soha! De legjobban lesz a profetiát az értelmes olvasó közönségre bízva, tovább fűzni a tudósítást.

A kezdeményezett leánytanoda egyszerűen szép lobogóján e felirat van: „Legyen világosság!” Ugyan e szavak vannak metszve körülírva a gym. pecsétjének köré; s valamint a gym. tüdővő eszméje s annak valóstása itt születte, s csak hamar Háromszék lelkes nagyjai és kicsinyjei pártolása nyomán hatalmas lendülettel vett: egy bizton hiszik, hogy „a hazának rendtelén bielő”, a Rikán belüli székelők, a megünnepelt csecsemő leánynevelde ügyét is, melynek életbelépéséért eleitől fogva kitűnő szorgalommal fáradozt egy. gondnok Vársárhelyi Sámuel elbarátrával együtt, kik öt nemes törekvésében nem születtek és nem születtek meg folytonosan gyámolítani, hazafi és honleányi buzgalommal fogják felkarolni.

Az illetők eddigi egyháziasságából következően, tisztán hiszik, miképp reményünkben nem fogunk megcsalódni; hiszik, miképp a körünyeit átértők buzgó pártfogásából oly szilárd alapra építhetjük leányneveldeinket, melyen a pokolkapuja, a nemzet jólétét gátolni törekvő armány soha diadalmat nem vehet.

A növelde gyarapodásáról boronként tudósításainkat, ha t. szerkesztő ur elfogadja, beküldjük.

Lőthe József.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A szász nemz. gyűlés február 3-iki ülésében nem történt nevezetesebb dolog, mint az, hogy a Sebenben felállítandó felbácsi törvényesítések a leendő hat tanácsosi állomásra a hármas kijelölés tiszte szavazás után megtörtént. A szavazatok többsége következőleg sorozá az illetőket: a) a leendő állásra Herberth Ed. főkörmányszéki tanácsos, Bologa főkörmányszéki tanácsos és Kirchner Fr. Kreisgerichtspraeses; b) 1-5 tanácsosi állásra Schneider Joseph Landesgerichtsath, Schwarz János Kreisgerichtsath és Wagner Frigyes Kreisgerichtsath; c) 2-ik tan. áll. Löw Vilmos Oberstaatsanwalt, Henrich Károly senator és Macellari királybíró; d) 3-ik tan. áll. Lasser A. Staatsanwalt senator és Lupini székbíró; e) 4-ik tan. áll. Binder Kreisg. r., Eitel királybíró és Hänel senator; f) 5-ik tan. áll. Bösches vidéki bíró, Brecht magist. tanácsos és Kroner Kreisgerichtsath; g) a 6-ik (még ezután alkotandó) tanácsosi állásra pedig Meister Gusztav Kreisgerichtsath, Staats Albert senator és Mangesius Gustav senator. Mind hivatalnokok és szász nemz. gyűlési tagok, minél fogva nem valóult a „Kronst. Ztg.” azon híre, hogy a jelenlegi szász nemz. gyűlés tagjai nem fognak egymásra szavazni. — A február 5-iki ülésben Löw Vilmos követ még 1862. május 26-iki ülésben nyert megbízatása folytán előterjeszt tervét egy a Sachsenland számára alkotandó mezei rendőrségi törvénynek, mely historico-politico-oconomiai bevezetésből és 17 §§-ból áll. Rövid vita és szavazás folytán határozott, hogy ezen javaslat előbb közöltesse az illető kerülettel hat bét alatt teendő véleményezést végett; a többség odanyilatkozott, hogy e statutum román, sőt (Schnell, brassói követ indítványa folytán) még magyar nyelvre is lefordíttassék, s ugy közöltesse, a mit a „Herm. Ztg.” valóságos neveléses „Sprachen-Gleichberechtigung”-nak tart, legalább azt mondja rá, hogy puff!

— Szász-Sebes környékében s Petresen pogány-sirokat, körülbelül hatvanat fedeztek fel. — (Necrolog.) Tompai Botho Zsigmond v. szent-iványi Gondos Anna a múlt hó 15-én tüdőbőri szélhű-

dés következtében jobblétre szenderült. Halálát hátrahagyott férje Botho Zsigmond, leánya Katalin s testvére Gondos Rózalia bánatos szívvel jelentik. Béke poraira!

— Közlekedésről — a „Kr. Ztg.” szerint — több érdekes egyenlőség utazott át Brassón; Green Károly, eddig oláhországi agens, mint al-consul utazik Tatránba, Marocoban; olasz agens és főconsul Strambio lovag a Dunafeljárásból Turinba és Soutzo Belitiano lovag, nagybojár Párisba.

— Több tekintetből nem akartuk mobón kapni azon sokféle képen keringő hírt, miszerint Siulintu érsek ő nagyméltósága házánál közelebből házmozgás történt. De miután az már hírlapi nyilvánosságra hozott, megemlítjük mi is, hogy a „Gazeta Trans.” szerint ezt két zsendár két falsi esküvel január 19-én hajította végre, s ha igaz, görög egyesült érsek ő nmlgánál rejtgetett fegyvereket kerestek, mely alkalommal a boros hordók se találtak gyanulnokoknak.

— Czigány autonomia. A „Pol. Ujdonságok”-nak írják, hogy a Szabolcs megye Szalóka községében élő czigányok maguk közül választott bíróságot alkottak, mely rendes tiléseket tart, s bűnösök felett ítéletet hoz. A bíróság egy székbíró, egy notarius és két örből áll. A két első hivatal csak tisztesség, de a két utóbbi tag éjjel a czigányházak körül portyázik, s minden háztól 24 krt, egy félveka tengerit és hat pipa dohányt kapnak fizetésbe.

POLITIKAI HÍREK.

FRANCZIAORSZÁG. Paris, febr. 6. A törvényhozó test tegnap ülésében a felirat feletti tanácskozás alkalmával Guyard, Delaine és Favre Gyula Lengyelországgal szemben eltek szót. Billault minster azt válaszolta, hogy Lengyelország az orosz császár szabadelyi érzelmeitől többlet várható volna, mint a felkelési kísérlettől. A franczia kormány kötelessége észlelyesen figyelmeztetni, nem pedig üres szavakkal éleszteti a felkelési szenvedélyeket.

A „France” Rómából új reformokról tudósít. Morici gróf, a fogházak igazgatójává nevezetén ki, ezek újra szervezésével bizott meg.

A „Patrie” reméli, hogy a francziáknak Mexikoba bevonulása után Francziaország katonai tevékenységét Angol-, Spanyol- és Francziaország diplomai tevékenysége fogja pótolni.

NÉMETORSZÁG. Berlin, febr. 5. Az urak házának mai ülésében a felirat vitatott. A minsterok, gróf Lippe, is jelen voltak. Felirati ellenek nem látszottak beírva lenni. Zedlitz mondá. Az új aera emberei a leghibásabbak. A sajtó korlátlan, a democraia vagy a haladó párt a korona hatalmát megmeri hajlítani. A felirat hangját melegebbnek óhajítja s nem bizik az emberekben; mint mondja, ez az antikrisztus harca a kereszténység ellen. Gróf Krassow a felirat néhány célzatát nagyon gyengédnek tartja közönséges újságolvasók számára. A vizsály batalom-kérdésé vált. A haladó párt úgy gyámolítja a trónt, mint egy emeltűt a követ, a melyet kiemelt. Gróf Brühl azt az észrevételt teszi, hogy közel az idő, a midőn csak egy alkotmánytalan, isen kegyelméből való királyság s egy király nélkül való alkotmány közt kell választani. Ő már választott. Kleist-Rechteov a jelenort hasonlítja az 1848-i évhez. Ő szintén reméli az alsóház felosztását, csak hogy a kellő időben, midőn már a tévedés megszűnt; csak még néhány hónapig legyenek türellemmel. Elfogadja a feudális címet, a hübnőki hüség egy folytonosan öröklött örökség, s azzal végzi, hogy Istennel a királyt és a hazát s nem isen nélkül a német köztársaságról. Waldow Steinbühl: Az önfentartás joga régibb minden alkotmánynál. Az állam nem gyapotgyár, a melyet kedvezőtlen körülmények közt be lehetne zárni. Brüggeman: A mostani állapot nem alkotmányellenes, hanem azért nem szabad tovább tartania. A kormány kötelezve van minél előbbi eltávolítására. Rittberg kiemeli, hogy a feliratban minden durvaság elkerültesék. Gróf Armin Boytzenburg int, hogy az engedelmesség tanát ne tulozzák. Az urak házában az ellenmondás jogát meg kell őrzeni, jogcsontítás nem erősítene a kormányt. Az alkotmányféhez betölthető, nem ugyan alkotmányos elvekszerint, de a fenálló törvények és rendletek értelmében. A másik házzal való meghasonlás nem tartozik a trón elé. A szinleges monarchia, vagy szinleges alkotmányosság választásánál az urak háza nem kételkedő. Az egyes fejezetek vita nélkül fogadtattak el, s a felirat 96 jelenlővő tagnak névszerint felbácsi által elfogadtatt. A minsterok s a szabadelvűek hiányoztak. Elhatározott, hogy a felirat a három elnök által nyujtassék át. Frankfurt, febr. 5. A szövetséggyűlés mai ülésében Bajorország utólagosan Ausztriának, a mult ülésben tett s a delegatit illető indítványára szavazott.

Götha febr. 5. Az országgyűlés egyhangulag elhatározta, hogy az ország közönségét s örömet fejezi ki a hercegek azért, mert a görög trónra való kijelölését el nem fogadta. A rögtön utnak indított követtségnek a herceg megleg köszönetét fejezte ki az ország részvértéért.

OROSZ- és LENGYELORSZÁG. Sz. Pétervár, febr. 3. A lengyelországi mozgalom következtében elhatározott, hogy az ottani lovasság szaporíttassék. Azok az ezredek, a melyeknek tavaszal a lengyel királyságba kellett menni, egyelőre Wilnába mennek. Két kozák ezred ma, két zsidó ezred és egy üteg jövő héten indulnak Lengyelországba.

Lemberg, febr. 4. A „Ganic”-nek egy krakkói távüregyőne szerint a novogrod gránátos hadtest Dunaburgból porosz területen át fog vasuton Lengyelországba szállítani. A közlekedés Wilna, Grodno- és Varsóval meg van szakítva.

Breslau, febr. 4. A „Schles. Ztg.” jelenti: A felkelők a vares-bécsi vasuton több hidat felégették. A közlekedés alkalmasint huzamos ideig fenn lesz akadva. A „Bresl. Ztg.”-ot értesítik Varsóból folyó hó 2-ról: A felkelők főereje az angustari kerületben van, parancsnoka a Garibaldi-féle hadtest ezredese Jelinkiewicz. A második hadosztály Tyskewitz gróf vezénylete alatt Rowanál működik; a harmadik Frankowski alatt a lublini kerületben. A radomi kormány-

zóságban a felkelők nagy számmal vannak; a közlekedés megszakítva.

Sz. Pétervár, febr. 4. Nostiz szárnysegédet a mul vasárnap éjjel több felkelő csoport megátámadta Bialánál; két óráig tartó ütközet volt. A felkelők Janowba húzódtak vissza 42 halottat és sebesültet magukkal vive. Likratscheff tábornok egy huszárosztályal Wilnából megátámadta a felkelőket a lengyel királyságban; ez utóbbiak 20 halottat és 4 foglyot vesztek. Egy más csoport átkelve a Niemen folyón Teeki kerületben jelent meg.

Krakkó, febr. 5. A „Czas”-nak írják Lengyelországból: Kielece egy hét óta katonaság által van megszállva. Kutownál egy postakocsit 48,000 rubel állami pénzzel a felkelők feltartóztattak és kiraboltak. Korkonál a felkelők 50 foglyot ejtek. Kutow és Kazimir közt egy jól szervezett felkelő osztály áll, a hol Frankowski parancsnok, mint a lublini vajdaság biztosa. Plockban a felkelők csaknem egészen szétoztottak. A Szoenál állomások határőrséget a felkelők tegnap lefegyvereztek.

Posen, febr. 5. A mai „Dziennik poznański” írja: A varsói kormány kezdi visszavenni üjjonozási rendszabályait. Ramsay tábornok egy parancsnál fogva a jan. 26- és 27-én összefogdosott személyeket szabadon boosátja. Hogy e parancs mennyiben teljesített, nincs tudva. Annyi bizonyos, hogy Stulvokban és Petrikaban végrehajtott.

Varsó, febr. 5. Azt mondják, hogy az államtanács a császár parancsára különböző javaslatokat veend tárgyalás alá, a közgazgatás jobb lábra állítását illetőleg. — Plockban 18 felkelőt rögtönbírószággal elítéltek; kettőt közülük főbelölttek.

Lemberg, febr. 6. Folyó hó 5-én reggel egy orosz hadosztály ismét elfoglalta Tomaszowot. Nehány ház hamuvá égettett; mire a csapatok eltávoztak.

Krakkó, febr. 6. A mai „Czas” jelenti: Langiewicz egy Kieleceből Szabeduiowba küldött hadosztályt szélyel vert sok foglyot ejtett s fegyvereket és lovakat zsákmányolt. Staszowban 3-án ideiglenes kormányt állítottak. Kroczyntól Zawichostig mind lefegyverezték a határőrséget. Az oroszok ellagyták Sandomierz városát. A 2,000 főnyi felkelő csoport eltávoztott Kasimir városából; hogy hová ment, nincs tudva. Ma a felkelők bevették és elfoglalták Maozikit.

Sz. Pétervár, febr. 5. A „Journ. de St. Petersb.” írja: Mi nem vonjuk kétségbe a városokat nagyon terbelő, a vidéket pedig kimelő üjjonozás szabálytalanságát; ámdo a kormány hónapok óta ismeri a felkelők terveit s tudta, hogy az üjjonozás lesz a jeledás a felkelésre. A külföldön élő főnököket nem levén képes elérni, azok harjait és eszközeit kellett suttania.

Bécsi lapok a mozgalom részleteiről következőket írnak:

Az „Öst. Ztg.” szerint a központi kormány parancsára már Krakkó is megkezdte a felkelőkkel a segedelem-küldést. E hó 1- és 2-ika közt mintegy 70 egyenből álló csapat elhagyva Krakkót, Orosz Lengyelországba indult. Másnap Krakkóban egyik félreszó utczában torozó hivatal alakult, mely mintegy 10 ft előleg mellett már több fiatal embert szerzett össze, midőn a rendőrség tudomást veven e dologról, kutatást intézett, de a torozókak föl nem fedeztette. Mindazon lengyel nemes, a ki a forradalom elől Krakkóba futott, febr. 2-án déltán titkos uton parancsot vett a központi forrad. kormánytól, hogy 4-ikéig mindenesetre térjen vissza hazájukba, mert javaik különben a parasztok közt fognak kiosztatni.

Január hó 29-től egész febr. 2-ig 500 egyenél többlet hagytták el Lemberget, puskákkal, kardokkal, revolverekkel fegyverkezve, azon szándékkal, hogy átkelve a batáron, mielőbb egyesüljenek a lengyel felkelőkkel; azonban a kormányhatóságok ezeket Kulikow és Zolkiewben huszárokkal, csendőrök- és parasztokkal elfogatta. Eddig 45 fiatal ember hozott vissza; a többi mintegy 4—500, a határokon parasztok, fináczer- és csendőrök által fogatván el, mintegy 3 nap alatt hozatik vissza Lembergbe.

Az osztrák s porosz lengyel részekben a hatóságok kiáltványokat boosátottak ki, a melyekben súlyos büntetés terhe alatt meghajgják, hogy seaki se merjen torozani a felkelők számára, s a „G. C.” szerint Balabine orosz követ értekezést tartott Reebberg gróffal, mely a galicizai önkényeseknek a lengyel felkelőkkel csatlakozására vonatkozott, de semmiesetre sem a lengyel menekülteknek Ausztria általi kiadatására.

Berlinben erősen elterjedt az a hír, hogy Said basa (Czaikowszki) a Dunafeljárásból 3000 emberrel s jelentékeny fegyverkészlettel tört volna be Volhyniába.

A bécsi „Pr.” ezen mozgalom alkalmából megjegyzí hogy Ausztriát semmiesetre sem fenyegeti veszély, mivel a földnépe s különösen a ruthén parasztok igen hűk, de Oroszországra e felkelésből nagy veszély hármothatik, mivel az emigránsok működése mindjobban látszik, mivel a lengyelek rég ismert hősiességgel küzdenek, s mivel kivált a kaszások félelemtesek, s végre, mivel a forradalmi bizottmány-nak a parasztokhoz intézett kiáltványa, melyben ezeknek földbirtok ígértetik, nem maradt hatás nélkül.

Varsóból febr. 2-ról írják, hogy a város közelében is mutátoztak felkelők, a miért Konstantin nagyherceg személyesen vezetett egy erős kozák őrsapatot a városon kívül. — A „Bose cos polskie”-t egyik templomban ismét énekeltek, de a tinteltők azonnal elfogattak. Azt mondják, hogy a felkelőknek már lovassága is volna. Wengrow városka mellett 10,000 felkelő gyűlt volna össze. A kaliczi kerületben is nagyon sok a felkelő, s egy lovas ezred egészen fölzereltetett. Egy varsói bankár terjedelmes birtokai-ról majd minden jobbággya a forradalmiakhoz csatlakozott. A felkelők rövid idő múlva hivatalos tudósításokat is fognak kibocsátani. A varsói színház kaszárnnyakká alakíttattak. Az újabb lapok ismét emlékeztetnek róla, hogy a felkelők s az orosz tisztek között egyetértés volna, s nevezetesen Kielecén egy őrmester a csapatot vezénylő orosz tiszet lelőtte. A „Wand.” szerint nemesek lengyel menekültek, de lefegyverzett orosz katonák is tódnak Galicziába. A Krakkóval batáros radomi kerületben Krowowski működik, mint a felkelők parancsnoka.

TÖRÖKORSZÁG. A frankfurti „Europe“ a portának a szerb kormányhoz intézett jegyzékét s emennek arra adott válaszáat közli. A diván felvilágosítást kér a Szerbiában történő fegyverkezés és hadseregek felhalmozása iránt. Mihály fejedelem erre azt feleli, hogy az isteni gondviselés által Szerbia kormányára hivatva, megrettenve az egész európai szárazföldről nyugtalanító jelenségek miatt s közeli háború kiütésétől tartva, készleteket tett Szerbiának idegen betűs elleni oltalmazására; de Szerbiának eszeágában sincs, hogy Törökországot fenyegetse.

SPANYOLORSZÁG. Madrid, febr. 4. A követek házában Valera az olasz királyság elismerését indítványozta. Erre Serrano tábornagy azt felelte, hogy Olaszország elismerését a római államokban bevezetett tényektől nem lehet elválasztani. Ő azt hiszi, hogy Olaszország egysége nehezen valósítható. Kétli, hogy a katolikus szellem Spanyolországban helyeselné Valera eszméit. Emlékeztet arra, hogy Károly Albert Isabella királynét hét éven át nem ismerte el s azt hiszi, hogy Spanyolországban hasonló magatartása Victor Emanuel irányában nem lehetetlen. A miniszter azzal végzi, hogy Spanyolország kövesse a francia politikát Olaszországgal.

MOLDVA-OLÁHFEJEDelemség. Bukarest, február 5. A kamara tegnapi ülésében felolvastattak a Kuza herceg trónbeszédére 40 külföldi színeztű képviselő által aláírt felirati javaslat, a mely szemlélt tart az ország hely-

zetén a párisi szerződés óta maig, s a mely bebizonyítja, hogy akárhányszor bivatott össze a kamara, hogy az ország sorsa fölött intézkedjék, magas küldetésének mindig híven megfelelt, s ha azon vívmányok nem gyümölcsöztek, a melyeket az ország a párisi szerződésnek s a végleges egyetlenségnek köszönhet, ennek oka csak abban rejlik, hogy a kormány nem hódol az alkotmányos formáknak. A felirat zárszavai ezek: „Fájdalmas ránk s a világra nézve, hogy a nemzet sebeit magasságod előtt egész meztelenségükben kell fellepleznünk, de kötelességünknek tartjuk, mint a nemzet képviselői, hogy annak szenvedéseit választottunk trónja elé vigyük, hogy magasságod úgy mint mi és az egész ország meggyőződhesse, hogy a baj tetőpontját érte el, s hogy így magasságod kormányja hagyja el azt az utat, a mely az ország érdekében össze nem fér. Akkor, ha minden állam-hatalom összhangzólal működik, akkor lesz Románia azon helyzetben, hogy a válságon szerencsésen keresztül essék, a mely körülünk táton, s a melynek feladata talán a Kelet állásán változtatni.“

Ujabbak. Lemberg, febr. 7. Tarnobrzegi tudósítások szerint szemtanúk állítják, hogy 6000 főnyi felkelő csapat Heidei báró vezénylete alatt, az orosz seregek által Mark tábornok parancsnoksága alatt Wonchonnál megveretett. Két zászlóalj, állítólag parasztok, az első lövésre letette a fegyvert; több szétugrasztott

az erdőben bolyong. Az oroszok Bozentint, Wonhockot, Suchedniot felgyújtották és Sandamir felé vonulnak. E hó 5-én Zamosknál 250 felkelő 480 orosz által tökéletesen megsemmisített.

— Berlin, febr. 7. A képviselőház tegnapi ülésében olvasták fel a király választát a ház feliratára. A válasz miniszteri ellenjegyzés nélkül adatott ki. A királyi válaszból óhajtatás nyilvánul a kiegyenlítésre; de határozottan ki van mondva, hogy a király nem áldozhatja fel a korona és urakházának jogait az alsóház igényeinek. — A „Nordd. Ztg.“-nak azt írják a lengyelhatárszélnél, hogy Türr és Mieroslawsky Volhyniában tartózkodnak.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

Februarius 9-én: Nemzeti köles 82.10. 5%. Metalliques 76.—. Bank-részvény 817.—. Hitel-részvény 226.—. Váltó Londonra 115.80. Ezüst 114.35. Arany 5.55.

Februarius 7-én: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 74.75. Erdélyi 72.50.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS. HIRDETÉS.

Sz. 517. 1853.

Kolozsvár sz. kir. város Pálina korcsomárlási joga a tanács és v. esk. közönség által szerkesztett s a felséges királyi főkörmányszéknek idei február hó 4-ről 4611 szám alatti intérvénye szerint megerősített nyert kötelel értelmében folyó 1863 év április 1-től 1866-ki martius utolsó napjáig terjedő három évre közárverés útján haszonbérbe egy vagy több, egyik a másikáért jótállási kötelezettséget elvállalando vállalkozóknak kiadandó levén, a nyilvános árverezés folyó 1863-ik év március 9-én délelőtti 9 órakor a város gyűlési termében meg fog kezdetni; a szerződés terve előre is a város szonokánál megtekinthető; a felkiálási ár 30000 ft. o. ért. van megállítva; a vállalkozni kívánók kötelesek a felkiálási összeg 10% mint bánatpénzt készpénzben, állam- vagy a város nevére szolló passiv kötelezvényben az árverező bizottmányának előre mielőtt az árverezéshez hozzá szólnának letenni; e mellett köteles a vállalkozó a haszonbér biztosítására megkivántató s az irt haszonbér értékét egyszerűen megítél, hiteles zálogot tanúsító okmányt előre is az árverező bizottmányának megvizsgálás, és annak elhatározása végett, ha a vállalkozni kívánó a reá leendő leveretés esetében képes leendő a városnak kellő biztosítást nyújtani, s annál fogva az árveréshez hozzászólhat-e, vagy nem? bemutatni, — a haszonbér szerződvény a legfőbb ígérré nézve, az ígéret megtörténtével s az árverezési jegyzőkönyv aláírásával azonnal, de a városra csak a felséges királyi főkörmányszék jóváhagyása után válik kötelezővé. Mi is minden vállalkozni kívánóknak ezennel hírül adatik.

A kolozsvári tanács esküdt közönségének 1863 február 7-én tartott üléséből.

HEM HIVATALOS.

Eladó birtok.

(30) Hunyad-megyében, Sztrigy Sz. Györgyön, a Nepts Samu féle 40 hold termértékű birtok, szép belső telek, alkalmas lakház, korcsomajoggal együtt örökön eladó; egy mezősi birtokkal kiis cserélhető. Értekezhetni a moci postán Száva Lajossal.

Egy gazdatiszt,

(32) ki már több évi gyakorlati tapasztalással bír, s most is szolgálatban van, 34 éves, nős, egy gyermekkel, a Sz. György napján tuli időre állomást keres. További utasítás kapható Kolozsvárt, b. királyuteza 22 sz. a.

Ó V Á S.

(27) Kézdivásárhelyi Baka Dávid, alólirt által, házassági czélből, felsőbb helyről „Dispensatiót“ esküztetett magának, azonban miután átvette a Dispensatiót, egy hozzá küldött levélből kiderült, hogy katoná, én az eskütét ez okon megtagadtam, de a Dispensatiót tőle vissza nem kaptam, ez okon óva intem lelkész társaimat, nevezett Baka Dávidot meg ne eskessék, mert én ezennel, mind a család útján kieszközölt kikerdezési okmányt, mind pedig a Dispensatiót érvénytelennek nyilvánítom s minden ebből kifolyó felelősséget az illetőre bántok.

Kézdivásárhelyt, jan. 25. 1863.

Székelly János s. k.

Kézdivásárhelyi ref. pap.

(16) **Dr. Béringuier**
orvos tudornak illat gyógyszeres
KORONASZESZE
(vagy kölni-víz Quintessentiája.)

ily koronaszeszt a fürdő kádunkba öntve jobb és erősebb fürdőt ad, mint az illanyos füvek és virágok főzetei, hogy ha pedig a gyenge idegrendszernek a test vele bedörzsöltetik, az idegek fesz ereje ez által csodálatosan nevededik. Dr. Béringuier koronaszesze minden szakértők és azt használók által, mint egy ritka nemű szerencsés összetételű szer méltánylólal ismertette kitűnő hasznos tulajdonai által, a háznál hasznos útban segítő, s az öltöző asztaloknál kellemes szer, s jogosan ajánlható. Kimerítő utasítások ingyen szolgáltatnak. Dr. Béringuier illat-gyógyszeres, koronaszesze eredeti üvegekben 1 ft 25 kr-ával kaphatók.

Dr. Béringuier összes szabadalmazott készítményei az eredeti szabott áron: Kolozsvárt: csak is gyógyszer. WOLFF J. s Khudi J özvegyénél kaphatók, valamint Abudbányán: Ferenczi Mihály; Beszterczen: Kelp Ferenc; és Dietrich & Fleischer; Brassóban: Stenner F.; Déván: Büchler A.; Nagj Enyeden: Trajánovits Ede gyógyszerész és Bisztricsányi A.; Erzsébetvárosban: Schmidt A.; Hátszegben: Mátéfi Béla gyógyszer.; Kézdivásárhelyt: Hankó László; Köhalmomban: Melas Ed. F. gyógyszer.; Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. D.; Medgyesen: Vándory & Brandsch; Segesvárt: Misselbacher fia és Teutsch; Sz. Ujvárt: Placintár és fia gyógyszer.; Szász-Régenben: Wachner Traugott; Szászsebesben: Weissörtel Ad. G.; Sebenben: Zöhrer J. F.; Székely-Keresztúron: Binder Márton; Sepsiszentgyörgyön: Vitályos Béla; Sz. Udvarhelyt: Kauntz J. A. gyógyszer.; Szeredában: Gozsy A.; Sz. Somlyón: Ruszka Ignác; Tasnádon: Szongott Jakab; Tordán: Velits G. és Wolf G.; Zalatnán: Megay Guszt. A. gyógyszer.

Nyomatott az ev. ref. fűtada betűivel. (Bel-farkasutza 74 sz.)

Eladó telek.

(31) Kolozsvárt hosszú szappanyutczában a déli soron 384-dik szám alatt két utczára nyíló telek eladó. Lehet értekezni helyben.

Kolozsvárt, az óvárban a 200-ik számú háznál egy jól elrendezett **Biliárd** minden hozzátartozókkal együtt eladó. Ára 280 ft.

(452) 10/2 1863.

Valódi
MOLL SEIDLITZ POR,
mely a párisi műkiállítás arany-érmét nyert.

Középponti raktára a „Golyához“ címzett gyógyszerár Bécében, és egyedül az alább megnevezett raktárakban kapható.

Figyelmeztetés. Miután tapasztaltam, hogy az úgynevezett Seidlitz-por használati utmutatásokkal áruhatnak, melyek szóról szóra az enyim szerint utánozva, a közönség csalódására, még saját névaláírásomat is veselik. s ily módon azok külsőjéről itélve saját gyártmányaimmal könnyen felcserélhetők lévén, bátor vagyok azért ezen hamisítások ellenébe óvást mindenkit azon meggyezéssel figyelmeztetni, miszerint az ilyen műszereknek megkülönböztetése végett, minden általam készített skatulya Seidlitz-por saját óvó bélyegemmel van ellátva, s minden egyes por-adagot magába foglaló fehér papíroszen emel emeliető-jegy „Moll Seidlitz-por“ (Moll's Seidlitz-Pulver) viszonyomason látható.

Ára egy bépecsételt eredeti skatulyának 1 ft 25 kr. o. é.

Használati utasítással minden nyelven.

E porok számtalan, rendkívüli esetben bebizonyult gyógyhatásuknál fogva minden eddigelő ismert házi gyógyszernek közt bizonyára a legelső helyre méltatandók. A császari nagy birodalom minden részéből hozzánk beküldött több ezernyi hálaírat részletes biz nyitványul szolgál, hogy azok rögzött dugulás, emésztetlenség és gyomorégés, továbbá görcsök, vesebetegség, idegbaj, szívdobogás, ideges fújás, vértörölés, köszvényeszerű tagfájdalom, s végül hystéria, hypochondria, tartós hányási inger stb. eseteiben a legjobb eredménnyel használtatnak, s a legtartamosh gyógyszeredményt vívtak ki Ezen, már nagy csomaggá nőtt levelezés számtalan bizonyítványait tartalmazza azon szenvedőknek, a kik gyakran, miután az allopathiai és vizgyógyimódot hasztalan használták, ezen egyszerű házi szerhez folyamodtak és egészségüket egyszerre és állandóan visszanyerték. Ezen elismerési iratokban a nép majd minden osztálya u. m. tanítók, kereskedők, kézművesek, művészek, mezei gazdák, tanárok, hivatalnokok, katonák, sőt gyógyszerészek és orvosok is, valamint több oly mindkét nemből való egyének képviselve, a kiknél azelőtt a leghíresebb gyógyforrások a legkisebb könnyebbülést se idézték elő és a kik csupán a valódi Seidlitz-Porok rendszeres használatát által lettek tökéletesen egészségesek.

Valódi minőségben kapható csupán csak

Kolozsvárt: **RITTER Tr. özv. gyógyszer.** Továbbá Beszterczen: Szongot György. Sz. Agóthan: Knall K. gyógyszerész. Déván: Büchler A. Brassóban: Jekelius F. Nagy-Sebenben: Müller gyógyszerész M.-Vásárhelyt: Bucher M. Burdacs A. N.-Bányán: Haraeck. Nagy-Károlyban: Schöberl. N. Váradon: Jánky Antal. Segesvárt: Misselbacher. Szilágy-Somlyón: Orawetz A. Vajda-Hunyadon: Marschal. Zilahon: Harmath S. F.

A fennebbi czégeknek létezik még ezeken kívül a

norvégiai hegyekről való

valódi DORSCH-MAJHALZSIROLAI raktára is.

Ára egy nagyobb üvegnek 1 ft. 80 kr. egy kisebbnek 1 ft. o. é.

Az üvegek el vannak látva védmárkossal és kimerítő használati utasítással. Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgálattik és czinkupakkal elzárt üvegekben küldetik el. — Ezen legtisztább és leghatályosabb majhalzsi faj a dorsch-halnak leggondosabb egybegyűjtése és kiválogatása által van megnyerve, és egyáltalán semmi vegytani kezelés alá nem vonatott, hanem a bepecsételt üvegekben levő folyadék egészen épen és azon állapotban van, miként az közvetlenül a természet által nyújtott. — E valódi Dorsch-majhalzsirolai Európában minden orvosi tekintélye által mint legjelesb gyógyszer a mell- és tüdőbajokban, scrophulus és rachitis, köszvény és csúsz, ízület borkiütés, szemgyulladás, ideg- és több más bajokban legsikeresebben alkalmaztatik.

MOLL A. gyógyszerész Bécében, „zum Storch“, Tuchlauben.